

STALİN VE MAO'NUN ATATÜRK KONUSUNDAKİ YANLIŞ GÖRÜŞLERİ

Aydınlık Gazetesi, 23 Kasım 2019

Yıldırım Koç

Türkiye'nin günümüzdeki gündemi, işçi sınıfının çok gelişkin olduğu koşullarda Kemalist Devrim'in geliştirilerek korunması ve tamamlanmasıdır. Diğer bir deyişle, Türkiye henüz milli demokratik devrim aşamasındadır. Bu süreçte Kemalist Devrim'in niteliğinin tartışılması ve doğru algılanması son derece önemlidir.

Ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmelere sınıf mücadeleleri gözüyle bakmak son derece önemlidir. Son analizde, tarihsel gelişme, sınıflar arasındaki mücadelelerin ürünüdür. Ancak tarihsel gelişmeleri yalnızca sınıflar mücadelesi olarak kavramaya çalışmak, birçok durumda yanılgılara da yol açar. İnsanlar yalnızca üretip tüketmezler, insanların yalnızca sınıf kimliği yoktur. İnsanların etnik köken, inanç, siyasi görüş, meslek, vb. gibi kimlikleri veya aidiyetleri de vardır. İnsanların davranışlarında bu kimlikler veya aidiyetler de etkilidir. Toplumsal ve siyasal ilişkiler ve gelişmelerde de bazı durumlarda bu diğer kimlikler de etkili bir rol oynar. Bu ek unsurların da dikkate alınması ve basit sınıflandırmalardan kaçınılması, özellikle Kemalist Devrim'in kavranabilmesi açısından gereklidir.

KEMALİST DEVRİM BİR BURJUVA HAREKETİ DEĞİLDİR

Türkiye'de sosyalist/komünist hareketin önemli bir bölümü, Kemalist Devrim'i bir "burjuva demokratik devrim" olarak değerlendirdi, Kemalist hareketi bir "burjuva" hareket olarak ele aldı. Buna bağlı olarak da, Kemalizm'in uygulandığı 1919-1946 döneminde işçilerin ve köylülerin büyük bir baskı ve sömürü altında bırakıldığını, Kemalist hareketin sermayenin ve hatta büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunduğunu, emperyalistlerle uzlaştığını ileri sürdü.

Bu anlayışların temelden yanlış olduğunu düşünüyorum. Günümüzde Kemalist Devrim'i geliştirerek korumaya çalışanlar, burjuvazinin peşine takılmış değildir. Mustafa Kemal Paşa'nın da belirttiği gibi, "insanın insan tarafından sömürülmesi sistemi ortadan kaldırılmalıdır." Bunun yolu da, "bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı" mücadeleden geçmektedir.

Önümüzdeki günlerde yayımlanacak yazılarımda, Kemalist Devrim'i burjuva hareketi olarak gösteren anlayışların yanlışlığını göstermeye çalışacağım.

Türkiye'deki bu anlayışın kaynağı, Türkiye'deki gelişmeleri ne ölçüde yakından ve doğru biçimde izledikleri tartışmalı olan Sovyetler Birliği idi.

Başka yazarlar da Kurtuluş Savaşı'na "milli burjuvazi"nin önderlik ettiğini, Türkiye'de 1930'larda başlayan devletçilik uygulamalarının amacının da "genç burjuvazinin ihtiyaçlarını karşılamak" olduğunu, Kemalist iktidarların işçileri ve köylüleri sömürüp ezdiğini ileri sürdü. Bu görüşleri de eleştireceğim.

STALİN'İN VE MAO'NUN HATASI

Özellikle Sovyetler Birliği ve TKP kaynaklı değerlendirmelerde, Atatürk'ün ve Kemalist yönetimlerin Türkiye'deki komünistlere karşı olumsuz tavrının, onun "burjuva" niteliğinden kaynaklandığı savunuldu.

Stalin, 13 Mayıs 1927 tarihinde Sun Yat-Sen Üniversitesi öğrencileriyle görüşüyordu. "Çin'de Kemalist bir devrim mümkün müdür?" sorusuna şöyle yanıt verdi: "Bir Kemalist devrim yalnızca Türkiye, İran veya Afganistan gibi, hiç veya hemen hemen hiç sanayi proletaryasının bulunmadığı ve güçlü bir tarımsal-köylü devriminin olmadığı ülkelerde mümkündür. Bir Kemalist devrim üst tabakanın devrimidir, yabancı emperyalistlere karşı mücadelede ortaya çıkan ve daha sonraki gelişmesi temelde köylülere ve işçilere karşı olan, bir tarım devrimi olasılığının kendisine karşı olan bir **milli ticaret**

burjuvazisinin devrimidir.” (Stalin, J.V., *Works*, Volume 9 (December 1926-July 1927), Moskova, 1954, s.261)

Komintern’in yayın organı *Kommunistische Internationale Dergisi*’nin 1927 yılındaki bir yazısında şu değerlendirme yer alıyordu: “Anadolu burjuvazisi, savaşla yıkıma uğratılmış geniş Türk köylü katmanlarının hoşnutsuzluğundan ve öfkesinden yararlandı ve silaha sarıldı. (...) Devrimin öncüsü ve milletin isteklerinin sözcüsü olarak Anadolu burjuvazisi ortaya çıktı. Devrimi zafere götüren Kemalist siyasal grup, **Anadolu burjuvazisinin çıkarlarının** bir belirimidir.” (Aktaran, Perinçek, Doğu (der.), *Komintern Belgelerinde Türkiye-2, Kemalist Cumhuriyet*, Kaynak Yay., İstanbul, 1994, s.37)

A.Şnurov’un 1929 yılında Moskova’da yayımlanan *Türkiye Proletaryası* kitabında şunları yazıyordu: “Türkiye’de 1919-1922 seneleri arasında patlak veren milli burjuva devrimi, Birinci Dünya Savaşı’nda yenilen Türkiye’yi olduğu gibi yutmak isteyen İngiliz-Fransız emperyalizmine ve yardakçısı olan Yunan saldırganlarına karşı yönelmişti. (...) Devrimin önderi Mustafa Kemal Paşa’ya izafeten ‘Kemalist’ adı verilen bu **Türk milli devrimini, Türkiye’nin milli burjuvazisi, yani tüccar, toprak ağası ve o sırada Türkiye’de çok az sayıda bulunan sanayiciler** yönetiyordu. (...) Devrim adını, **Türk burjuvazisinin önderi Mustafa Kemal Paşa’dan** almaktadır.” (Şnurov, A., *Türkiye Proletaryası*, Yar Yayınları, İstanbul, 1973, s.5, 15)

Mao, 1940 yılı Ocak ayında yayımlanan “Yeni Demokrasi Üzerine” yazısında şöyle diyordu: “Burjuvazinin küçük Kemalist diktatörlüğü Türkiye’de birinci emperyalist dünya savaşı sonrasında ortaya çıkmışsa da (...). Ancak Çin’in Kemal’i nerede? Ve Çin’in burjuva diktatörlüğü ve kapitalist toplumu nerede? Ayrıca, Kemalist Türkiye bile sonunda kendisini İngiliz-Fransız emperyalizminin kollarına atmak zorunda kaldı ve giderek daha fazla bir yarı sömürge ve gerici emperyalist dünyanın parçası haline geldi.” (Mao Tse-Tung, *Selected Works*, Vol.2, PRC, 1965, s.355)